

מאיר שניצר

איפה אל"ף? איפה ביי"ת?

"חימו מלך ירושלים",
 במאי: עמוס גוטמן;
 תסריט: עדנה מזי"א. לפי
 ספר של יורם קניוק;
 צילום: חורחה גורביץ';
 קולנוע לב ת"א וברחבי
 הארץ

כן היא נתקלת בנוש גבס, ובתוכו שרוי החייל חימו הפצוע.

חימו זה, ואין בכך חידוש גדול, הוא הסמל הכללי לאכזריות המלחמה ותוצאותיה. "ג'וני שב משה הקרב" עשה זאת לפניו, וגם "מלכוד 22" ועוד מאות רבות של יצירות. גוש סרוח שמסוגל רק לצרוח, ובכך להעביר מחאתו על אימי המלחמה. באופן טבעי, כמקובל בדרמה, אמור המפגש בין הנערה התמה לקציצת הגבס והבשר להניע עלילה. כאן לא, וכבר נאמרו על כך כמה מילים בשורות הפתיחה של מאמר זה.

אגב סרט אווירה: משחק משך כנע יכול לגשר בין הפערים של בדיכוי, בין מה שקורה על המסך ובין החוויה הנצברת כאולם. אלא שפה השחקנים מתמסרים ככל מאודם לחקיינות קריקטורלית, כאילו מדובר במערכון של הגששים או בקומי דייתבורקס. מה, הם לא יודעים לשחק? לא יכול להיות. הגיוני יותר שהבמאי הורה להם לעשות את זה, ולא אחרת.

לגבי אלונה קמחי, שעושה את הרמות הראשית, את האחות בהר תנודות, הרברים קשים עיר יותר. צרונותה המצודרת הייתה כווראי יכולה לסייע בעיצוב קולנועי משכנע של הרמות. כולה רכות והתמסרות. אלא שהצלם כאילו קשר נגדה קשר, הוציא אותה לאור בזוויות בלתי מחמיאות וכי תאורות בלתי הולמות. באמת חבל.

במלה אחת: לא

ובין צלמו, יוסי ויין, הוא שסייע לתרמית הרקורטיבית המגובשת של סרטיו הקודמים ("נגוע", "בר 51"). עוברת, הפעם הוחלף הצלם, וכל הקרדיט הוויוואלי התפוגג באחת.

ובהמשך לטיעון על ההגשה החזותית של הסרט: משהו בוודאי אירע כאן, אולי איזה תהליך מעברתי רפק את הסרט. קשה להאמין שמישהו התכוון מלכתחילה ליצור סרט מכווער כליכך, חשוד שלא בכונה תחילה, כזה שהצילום יוצא נגד איכויות אתרי הצילום, ומחמיץ את יפיים התיאורטי.

בישלו משולש זה - בימיו, תסריט, צילום - קורה דווקא לסרט שניסה להשיק לחומרים בלתי מטופלים בקולנוע הישראלי, תומרי האנטי-היור ואיות. עלילת הסרט (או מוטב לומר אי-עלילת הסרט) מתחוללת בבית-חולים מאולתר, שהתמקם בתוך מגור נוצרי-אורתודוקסי בעמק המצלבה הירושלמי. נערה תל-אביבית, בעיצומו של המצור על ירושלים ב-1948, נקלעת לעיר הנצורה, ונותנת כתף מסייעת לצוות הרפואי שמטפל בפצועי המגננה על עיר הקודש. במהלך עבודתה הסייעורית-התנ"כיות נתקלת הנערה בגברים מסוג בלתי מוכר לה - לוחמים מחוספסים, שהנכות משחררת אצלם את בלמי ההתנהגות. כמו

בהקרמה למבוא של דרמטור" גייה כסיסית נאמרת רק מלה אחת: "קונפליקט". אלה שתרמו ליצירת סרט זה דילגו, כנראה, דווקא על השיעור הזה. סרט דרמה חייב לעצמו עימות פנימי, שיניע את העלילה ואת מתחיה.

אגב, לא חייבים ליצור דווקא סרטי דרמה. סרטי אווירה, לא פחות חשוב, שם הקונפליקט אינו טבוע דווקא בטקסט או בהתנהגות הגיבורים, אלא במתחים שבין הצבע לפסקול, או בין הקצב החיצוני לריתמוס הפנימי, או בין אתרי הצילום לבין השרידור-ע"מה. כל מה שצריך במקרה זה הם רק במאי בעל עין וצלם בעל חישא. השניים שממלאים את הפונקציה התעסוקתית הזאת ב"חימו מלך ירושלים", לא ממלאים הפעם אחר דרישות מוקדמות אלה.

ללא קשר לפות הבימוי שלו, דבק לעמוס גוטמן שם של בעל חזותית-קולנועית ראייה. לנוכח העבודה המוגמרת ב"חימו מלך ירושלים" צץ ספק גם כנקודה זו. ייתכן ששיתוף פעולה הדוק בין גוטמן